

Ερρίκο Μαλατέστα, Για την ΚΟΙΝΟΚΤΗΜΟΣΥΝΗ

☰ Κατηγορία: Αναρχική Θεωρία

Συζήτηση ανάμεσα σε δύο αγρότες

Απόσπασμα από το «Ανάμεσα σε δυο αγρότες...» (1894) του Ε. Μαλατέστα. Περιέχεται στο βιβλίο «Στο δρόμο για την αναρχία» (Εκδ. Κατσάνος)

ΖΑΚ : Πες μου όμως κάτι... αν κάναμε μια συμφωνία με τους ιδιοκτήτες; Εκείνοι θα έβαζαν τη γη και τα κεφάλαια, εμείς θα βάζαμε τη δουλειά, και τα προϊόντα θα τα μοιραζόμασταν Τι λες για αυτό;

Πιέτρο: Πρώτα από όλα λέω ότι αν εσύ θέλεις να μοιράσεις, το αφεντικό σου δεν θέλει. Θα έπρεπε να προσφύγεις στη βία για να τον υποχρεώσεις να δεχτεί. Γιατί λοιπόν να κάνουμε μισά πράγματα και να μένουμε ικανοποιημένοι με ένα σύστημα που αφήνει άθικτες την αδικία και τον παρασιτισμό και εμποδίζει την αύξηση της παραγωγής; Κι έπειτα, με ποιο δικαίωμα ορισμένοι άνθρωποι που δεν δουλεύουν θα έρχονται και θα παίρνουν τα μισά από αυτά που παράγουν εκείνοι που δουλεύουν;

Κι ύστερα όπως κιόλας σου έχω πει όχι μόνο θα δίνονται στα αφεντικά τα μισά προϊόντα αλλά και το σύνολο των προϊόντων θα είναι μικρότερο από εκείνο που θα μπορούσε να παραχθεί διαφορετικά, γιατί με την ατομική ιδιοκτησία και τη δουλειά του καθενός χωριστά η παραγωγή θα είναι μικρότερη απ' ό,τι με τη συλλογική δουλειά. Εδώ συμβαίνει το ίδιο όταν χρειάζεται να κουνήσουν ένα βράχο: 100 άνθρωποι μπορεί να δοκιμάσουν ένας-ένας και δεν θα καταφέρουν τίποτα. Δυό ή τρεις άνθρωποι θα τον κουνήσουν χωρίς δυσκολία. Ένας άνθρωπος αν θέλει να φτιάξει μια καρφίτσα ζήτημα είναι αν τα καταφέρει σε μία ώρα. Δέκα άνθρωποι μαζί όμως φτιάχνουν χιλιάδες καρφίτσες τη μέρα. Κι όσο προχωράμε τόσο περισσότερο θα είναι ανάγκη να δουλεύουμε συλλογικά για να επωφεληθούμε από τις προόδους της επιστήμης.

Εδώ όμως με αφορμή τα παραπάνω θέλω να απαντήσω σε μια παρατήρηση που μας κάνουν συχνά.

Οι οικονομολόγοι, άνθρωποι που τους πληρώνουν οι πλούσιοι για να λένε ότι εκείνοι έχουν το δικαίωμα να είναι πλούσιοι χάρη στη δουλειά των άλλων, οι οικονομολόγοι λοιπόν και όλοι οι σοφοί με τα γεμάτα στομάχια, λένε συχνά ότι η αθλιότητα δεν οφείλεται στον σφετερισμό της ιδιοκτησίας από τις ανώτερες τάξεις αλλά στην έλλειψη φυσικών αγαθών. Λένε, εντούτοις, ότι αν τα αγαθά τα μοιραζόμασταν όλοι δεν θα επαρκούσαν. Κι αυτό το λένε φυσικά για να καταλήξουν στο συμπέρασμα ότι η αθλιότητα είναι πράγμα μοιραίο που εναντίον του δεν μπορούμε να κάνουμε τίποτα:τα ίδια λένε και οι παπάδες που σε κρατάνε υπάκουο και υποταγμένο λέγοντας σου ότι αυτό είναι θέλημα Θεού. Δεν πρέπει να πιστεύεις όμως λέξη από

αυτά. Τα προϊόντα της γης και της βιομηχανίας ακόμα και με την τωρινή οργάνωση της παραγωγής επαρκούν ώστε να μπορούν να ζήσουν όλοι άνετα και αν δεν είναι ακόμα περισσότερα φταίνει τα αφεντικά που σκέφτονται μόνο πως να κερδίσουν όσο περισσότερα μπορούν και φτάνουν μέχρι το σημείο να αφήνουν να χαλάνε ορισμένα προϊόντα για να εμποδίσουν το κατέβασμα των τιμών. Και στη πραγματικότητα ενώ υποστηρίζουν ότι δεν υπάρχει αρκετός φυσικός πλούτος αφήνουν ακαλλιέργητες μεγάλες εκτάσεις γης και άνεργους πάρα πολλούς εργάτες.

Σε όλα αυτά σου απαντάνε ότι ακόμα και αν καλλιεργούνταν όλα τα χωράφια κι αν τα εκμεταλλεύονταν όλοι οι άνθρωποι με τον πιο έξυπνο τρόπο η παραγωγή που μπορεί να δώσει η γη είναι περιορισμένη ενώ η αύξηση του πληθυσμού δεν είναι. Θα έφτανε λοιπόν πάντα

μια στιγμή οπότε η παραγωγή τροφίμων θα έμενε στάσιμη ενώ ο πληθυσμός θα αύξανε αδιάκοπα και μαζί με αυτόν η έλλειψη τροφίμων. Γι' αυτό μας λένε το μόνο γιατρικό για τα κοινωνικά δεινά είναι το να μην κάνουν οι φτωχοί καθόλου παιδιά ή τουλάχιστον να κάνουν λίγα.

Έχω σπουδάσει μόνο λίγο και δεν ξέρω αν η αρχή του συλλογισμού τους είναι σωστή. αυτό όμως που ξέρω είναι ότι το γιατρικό που προτείνουν δε γιατρεύει τίποτα. Το βλέπουμε αυτό και σε χώρες αραιοκατοικημένες όπου όμως υπάρχει άφθονη γη:εκεί η αθλιότητα είναι ίδια αν όχι και μεγαλύτερη από τις χώρες με περισσότερους κατοίκους. Πρέπει, λοιπόν, να αλλάξουμε τρόπο κοινωνικής οργάνωσης και να καλλιεργήσουμε όλα τα χωράφια. Αργότερα, αν ο πληθυσμός πάει να μεγαλώσει υπερβολικά, θα έχουμε όλο το καιρό να δοκιμάσουμε να περιορίσουμε τον αριθμό των παιδιών.

Ας ξαναθυρισουμε όμως στο ζήτημα της μοιρασιάς του προϊόντος ανάμεσα στον ιδιοκτήτη των χωραφιών και στον εργαζόμενο. Αυτό το σύστημα επικρατούσε άλλοτε στην καλλιέργεια των χωραφιών σε ορισμένα μέρη της Γαλλίας και επικρατεί ακόμα στη Τοσκάνη. Εξαφανίζεται, όμως, σιγά-σιγά, γιατί οι γαιοκτήμονες κερδίζουν περισσότερο απασχολώντας μεροκαματιάρηδες. Σήμερα με τις μηχανές, με την επιστημονική καλλιέργεια, με τα προϊόντα που εισάγονται από το εξωτερικό, έχει γίνει ανάγκη για τους γαιοκτήμονες να υιοθετήσουν την έκτακτη καλλιέργεια που γίνεται με μισθωτούς εργάτες: όσοι δεν το κάνουν αυτό θα καταστραφούν από τον ανταγωνισμό.

Για να τελειώνω θα σου έλεγα με λίγα λόγια ότι αν διαιωμιστεί το τωρινό σύστημα τα αποτελέσματά του θα είναι τα ακόλουθα:

Η ιδιοκτησία θα συγκεντρώνεται ολοένα και περισσότερο σε λίγα χέρια και ο εργαζόμενος θα εξαθλιώνεται ολοένα και περισσότερο εξαιτίας των μηχανών και των μεθόδων εντατικής καλλιέργειας. Έτσι θα έχουμε λίγα αφεντικά κύριους του κόσμου λίγους εργάτες που θα είναι σκλάβοι των μηχανών και έπειτα μερικούς λακέδες και χωροφύλακες που θα υπηρετούν και θα προστατεύουν τα αφεντικά. Η μεγαλύτερη μάζα του λαού είτε θα ψωμολυσάει είτε θα ζει από ελεημοσύνες. Αρχίζουμε να το βλέπουμε κιόλας : η μικρή ιδιοκτησία χάνεται ο αριθμός των ανέργων εργατών μεγαλώνει και τα αφεντικά είτε από φόβο είτε από οίκτο για αυτούς τους ανθρώπους που πεθαίνουν της πείνας οργανώνουν φτηνά συσσίτια.

Αν ο λαός δεν θέλει να καταντήσει να ζητιανεύει το ψωμί του στις πόρτες των πλουσίων και των

δημαρχείων όπως το ζητιάνευε άλλοτε στις πόρτες των μοναστηριών έχει μόνο μια διέξοδο: να πάρει στα χέρια του τη γη και τις μηχανές και να τις δουλεύει για λογαριασμό του.